

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 20. januara 2014. god.
Br.ref.:RK537/14

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI128/13

Podnosioci

Shukri Maxhuni i Arian Bytyqi

**Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova
Rev. br. 365/2012 od 18. aprila 2013. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosioci zahteva su g. Shukri Maxhuni i g. Arian Bytyqi iz Prištine, koje zastupa advokat g. Ibrahim Z. Dobruna iz Glogovca.

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju presudu Vrhovnog suda Kosova rev. br. 362/2012 od 18. aprila 2013. godine, kojom se odbija revizija na presudu Okružnog suda u Prištini Ac. br. 1492/2008 od 30. decembra 2011. godine a u vezi sa oslobađanjem i predajom u posed stanova.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je presuda Vrhovnog suda Kosova rev. br. 362/2012 od 18. aprila 2013. godine i pitanje da li su gorepomenutom presudom podnosiocima zahteva povređena ustavna prava garantovana članom 31. Ustava Republike Kosova i članom 6. Evropske konvencije o zaštiti prava i sloboda čoveka i njenih protokola.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 27. i 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 28. i 54. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovník).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva odnosno njegov pravi zastupnik je dana 16. avgusta 2013. godine putem pošte, podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 27. avgusta 2013. godine, odlukom predsednika (br. GJR. KI128/13), sudija Altay Suroy je imenovan za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br. KSH. KI128/13 imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.
7. Dana 05. septembra 2013. godine Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud Kosova da je pokrenut postupak ispitivanja ustavnosti presuda po predmetu br. KI 128/13.
8. Dana 16. oktobra 2013. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije Altay Suroy, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani, iznelo je preporuku Sudu u punom sastavu za neprihvatljivost zahteva.
9. Istovremeno Veće za razmatranje je predložilo sudu u punom sastavu da odbije zahtev podnosioca za privremenu meru, uz obrazloženje da isti nije priložio nikakav ubedljiv dokaz koji bi opravdao uvođenje privremene mere kao neophodne da bi se izbegla neka nenadoknadviva šteta, ili dokaz da je takva mera od javnog interesa.

Pregled činjenica

10. Godine 1999, nakon rata na Kosovu, po navodima podnosioca zahteva dodeljen je humanitarni smeštaj u stanovima i to: Shukri Maxhuni (u daljem tekstu podnosilac zahteva) u stanu br. 17, sprat III, ulaz IV, objekat br. 9/4, naselje „Bela česma” (Dardanija) i Arian Bytyqi (u daljem tekstu podnosilac zahteva) u stanu br. 18, sprat III, ulaz IV, objekat br. 9/4, naselje „Bela česma” (Dardanija) u cilju privremenog smeštaja pošto nisu imali drugog smeštaja. Pomenuti stanovi su bili u gruboj fazi izgradnje, tako da su podnosioci zahteva imali određenih finansijskih troškova oko adaptiranja pomenutih stanova za normalan život.
11. Dana 29. novembra 2005 godine, Javno stambeno preduzeće u Prištini (u daljem tekstu JSP) pokreće tužbu za oslobađanje stana od ljudi i stvari protiv podnosioca zahteva i drugih lica koji prema tvrdnjama JSP koriste gorepomenute stanove bez zakonske osnove i nisu spremni da ih oslobode. Za pomenute stanove prema tvrdnjama JSP-a isti se oglasio kao investitor koji zbog korišćenja stanova od strane podnosioca zahteva i drugih lica nije u mogućnosti da izvrši građevinske radove predviđene ugovorom o izgradnji.
12. Dana 28. marta 2007., godine Kosovska agencija za imovinu (u daljem tekstu KAI) obaveštava podnosioca zahteva da se razmatra stavljanje spornih stanova pod upravu KAI i da podnosioci zahteva u zakonom predviđenom roku mogu da se obrate KAI.
13. Dana 17. jula 2007, godine KAI u skladu sa odlukom komisije za imovinske zahteve na Kosovu izdaje nalog za iseljenje iz gorepomenutih stanova podnosiocima zahteva sa obrazloženjem da sporni stanovi nisu osposobljeni kao stanovi za dalji humanitarni smeštaj.
14. Dana 02. avgusta 2007, godine tadašnji premijer Kosova šalje predlog KAI i JSP-u da privremeno obustavi nalog za iseljenje u stambenom kompleksu „Bela česma” (Dardanija), 136 porodica, „Ulpiana“ 84 porodica i „Sunčani breg“ za porodice u teškom ekonomskom stanju i za teške socijalne i humanitarne slučajeve.
15. Dana 22. septembra 2008, godine Opštinski sud u Prištini presudom C. br. 2326/05 usvaja kao osnovan tužbeni zahtev JSP-a i obavezuje podnosioca zahteva da oslobode od ljudi i stvari gorepomenute sporne stanove.
16. Dana 22. oktobra 2008., godine podnosioci zahteva ulažu žalbu Okružnom sudu u Prištini protiv presude Opštinskog suda u Prištini C. br. 2326/05 od 22. septembra 2008, godine zbog (prema navodima podnosioca zahteva): suštinske povrede proceduralnih povreda odredaba ZPP, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja faktičkog stanja i odluke o oslobađanju stanova.
17. Dana 05. septembra 2011, godine podnosioci zahteva Okružnom sudu u Prištini ulažu dopunu žalbe gde, pored ostalog, pominju činjenicu da su im pojedina dokumenta iz spisa predmeta u slučaju C. br. 2326/05 od 22. septembra 2008., godine dostavljena na srpskom jeziku koji nije njihov maternji jezik, odnosno jezik koji oni razumeju.

18. Dana 30. decembra 2011., godine Okružni sud u Prištini presudom Ac. br. 1492/2008 odbija kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva i potvrđuje presudu Opštinskog suda u Prištini C. br. 2326/05 od 22. septembra 2008, godine.
19. Dana 13. marta 2012 godine., podnosilac zahteva podnosi reviziju Vrhovnom sudu Kosova protiv presude Okružnog suda u Prištini Ac. br. 1492/2008 od 30. decembra 2012. godine i presude Opštinskog suda u Prištini C. br. 2326/05 od 22. septembra 2008, godine, zbog (prema navodima podnosioca zahteva): suštinske povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava. Sa predlogom da gorepomenute presude Opštinskog i Okružnog suda u Prištini poništi i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.
20. Dana 18. aprila 2013 godine, Vrhovi sud Kosova presudom rev. br. 365/2012 odbija kao neosnovanu reviziju podnosioca zahteva protiv presude Okružnog suda u Prištini Ac. br. 1492/2008 od 30. decembra 2012. godine i presude Opštinskog suda u Prištini C. br. 2326/05 od 22. septembra 2008, godine sa obrazloženjem:

“Vrhovni sud Kosova, smatra kao pravedan i zakonit pravni stav i obrazloženje sudova niže instance, u vezi usvajanja tužbenog zahteva i odbijanja žalbe optuženih, pošto je dato dovoljno i ubedljivih razloga prihvatljivih i za ovaj sud iz činjenice da je usvajanje tužbenog zahteva tužioca pravedan i zakonit, jer je potvrđeno da tužilac kao investitor ima pravo vlasništva na spornim stanovima.”

Tvrdnje podnosioca zahteva

21. Podnosioci zahteva navode:

“Prvostepeni i drugostepeni sud i na kraju donošenjem presude od 18 aprila 2013, rev. br. 365/2012 od Vrhovnog suda Kosova, izvršili su suštinsku i višestruku povredu odredaba Ustava Republike Kosova, Zakona o parničnom postupku, Evropske konvencije o ljudskim pravama, kao i Zakona o upotrebi jezika, u momentu kada je podnosiocima zahteva uručio dokumentaciju: Rešenje za urbanističku dozvolu od 26.01.1996, Rešenje od 14.12.1995, Rešenje od 15.11.1995. i Ugovor o izgradnji od 6.12.1995, Ugovora o investicijama, na srpskom jeziku - dakle na nematernjem jeziku - ne prevodeći ovako Ugovor o izgradnji br. 02.2932/1, od 06.12.1995, sa srpskog na albanski jezik, na jezik koji stranke razumeju. Ova povreda je suštinska i kao takva ima za posledicu poništenje presude i u potpunoj je suprotnosti sa zahtevima utvrđenim Ustavom Kosova, kao i Evropskom konvencijom o ljudskim pravama.”

Relevantne zakonske odredbe koje se tiču parničnog postupka

22. ZAKON O PARNIČNOM POSTUPKU br. 03/L- 006

Član 96.

96.1 Stranke i ostali učesnici u postupku imaju pravo da u postupku pred sudom koriste svoj jezik ili jezik koji razumeju.

96.2 Ukoliko se postupak ne vodi na jeziku stranke, odnosno ostalih učesnika u postupku, obezbediće se prema njihovom zahtevu, usmeni prevod na njihovom jeziku ili na jeziku koji razumeju, svih prestavki i pismenih dokaza, kao i onoga što se podnosi na sudskoj sednici.

Zahtev za privremenu meru

23. Podnosilac isto tako zahteva od Suda da uvede privremenu meru;

“DOZVOLJAVA privremenu meru dok Vrhovni sud Kosova odlučuje o pitanju prema ratio decidendi Ustavnog suda.”

24. U tom smislu, Sud se poziva na član 116.2. [Pravni efekat odluka] Ustava koji određuje:

“Dok god je procedura u postupku pred Ustavnim sudom, sud može privremeno prekinuti primenu spornog postupka ili zakona, dok god se ne donese sudska odluka, ukoliko smatra da je primena takvih spornih zakona može uzrokovati nepopravljivu štetu.”

25. Sud, isto tako, uzima u obzir član 27. Zakona, koji predviđa:

“Ustavni sud po službenoj dužnosti ili na zahtev stranke može doneti odluku o primeni privremenim merama u odnosu na neko pitanje koje je predmet postupka, ukoliko su te mere neophodne za otklanjanje rizika ili nepopravljive štete, ili je preuzimanje ovakvih privremenih mera u javnom interesu.”

26. Pored toga, pravilo 54. (1) Poslovnika o radu predviđa da:

“Uvek kada upućivanje nije rešeno pred Sudom i kada Sud nije presudio o merodavnosti predmeta, strana može zahtevati uvođenje privremenih mera.”

27. Konačno, pravilo 55. (1) Poslovnika o radu predviđa da:

“Sud treba da po ubrzanom postupku razmotri zahtev za uvođenje privremenih mera i treba da ima prioritet nad svim drugim predmetima.”

28. Štaviše, kako bi Sud uveo privremenu meru, treba da, u skladu sa pravilom 55. (4) Poslovnika o radu, utvrdi da:

“(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;

(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera, ili

(c) je privremena mera u javnom interesu.“

Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva.

Ocena prihvatljivosti zahteva

29. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva, Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

30. U ovom slučaju, Sud se poziva na član 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] koji predviđa:

1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način. (...)

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.

31. Član 47. (2) Zakona o sudu, isto tako predviđa da:

„Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.“

32. Sud se isto tako poziva na član 48. Zakona, koji predviđa da:

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori“.

33. Štaviše, pravilo 36. (1) a), b) i c) Poslovnika određuje da:

1. Sudu je dozvoljeno da rešava zahteva:

(a) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke, ili

(b) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva, ili

(c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.

34. Sud smatra da je podnosilac zahteva ispunio propisan rok od četiri meseca, računajući od dana kada mu je uručena presuda Vrhovnog suda. To se može videti iz spisa predmeta da je presuda Vrhovnog suda rev. 365/2012 doneta dana 18. aprila 2013 godine, dok je podnosilac zahteva podneo zahtev Sudu putem pošte dana 16. avgusta 2013. godine, što znači da je zahtev podnet u roku od četiri meseca, kao što je predviđeno Zakonom i Poslovníkom o radu...
35. Podnosilac zahteva uglavnom navodi da mu je presudom prvostepenog suda, drugostepenog, kao i presudom Vrhovnog suda povređeno pravo garantovana članom 31. Ustava Republike Kosova i članom 6. Evropske konvencije o zaštiti prava i sloboda čoveka i njenih protokola.
36. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da su mu prava povređena:
- “... u momentu kada je podnosiocima zahteva uručena određena dokumentacija na srpskom jeziku - dakle na nematernjem jeziku, ne prevodeći ova dokumenta sa srpskog na albanski jezik, došlo je do suštinske povrede Ustava Kosova, kao i Evropske konvencije o ljudskim pravama...”*
37. Iz gorecitiranih zakonskih odredaba zakona o parničnom postupku br. 03/L-006 od 30. jun 2008. godine, član 96.2. jasno se vidi da:

“Ukoliko se postupak ne vodi na jeziku stranke, odnosno ostalih učesnika u postupku, obezbediće se prema njihovom zahtevu , usmeni prevod na njihovom jeziku ili na jeziku koji razumeju, svih predstavki i pismenih dokaza, kao i onoga što se podnosi na sudskoj sednici. “

Uvidom u dokumentaciju podnetu Ustavnom sudu jasno se vidi da podnosilac zahteva ni u jednoj fazi procesa nije redovnim sudovima podneo zahtev za prevođenje spornih dokumenata, kao što je predviđeno gorecitiranim zakonom o parničnom postupku, stoga Ustavni sud dolazi do zaključka da podnosioci zahteva nepodnošenjem zvaničnog zahteva za prevod spornih dokumenta nisu iskoristili zakonom zagantovano pravo prevoda sudske dokumentacije u postupku. Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi, odluku o neprihvatljivosti, Beqiri protiv odluke br. 50116335 Ministarstva za rad i socijalno staranje KI10/09, 25. januar 2010) odluka Ustavnog suda Kosova.

38. Ustavni sud dalje primećuje da je presuda prvostepenog, drugostepenog, kao i presuda Vrhovnog suda obrazložena i ovaj Sud nije primetio da je tokom postupka suđenja u predmetu bilo procesnih kršenja koja bi rezultirala povredom osnovnih prava podnosioca zagantovanih Ustavom. Podnosiocu su pružene sve mogućnosti za odbranu tokom celog procesa suđenja u slučaju.
39. Sud smatra da podnosilac zahteva nije argumentovao i dokazima potkrepio navodno kršenje njegovih prava od strane prvostepenog, drugostepenog, kao i Vrhovnog suda.

40. U stvari, navodi podnosioca o kršenju ustavnih prava ne predstavljaju *prima facie* dovoljan osnov za pokretanje slučaja u Sudu; nezadovoljstvo podnosioca zahteva odlukom redovnih sudova ne predstavlja ustavnu osnovu da se žali pred Ustavnim sudom.
41. Štaviše, Sud primećuje da, da bi slučaj *prima facie* ispunio uslove za prihvatljivost zahteva, podnosilac zahteva treba da dokaže da postupci pred prvostepenim, drugostepenim, kao i Vrhovnim sudom, gledano u celini, nisu sprovedeni na načinu na koji bi podnosilac zahteva imao pravično suđenje ili da su ostala kršenja ustavnih prava mogla biti izvršena od strane redovnih sudova tokom suđenja.
42. U tom smislu, Sud se poziva na pravilo 36. (2) a) Poslovnika o radu, koje određuje "*Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:a) da zahtev nije prima facie opravdan,*"
43. Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi činjeničnim ili zakonskim greškama (zakonitost) koje su navodno počinili redovni sudovi, osim ukoliko su oni povredili prava i slobode zagarantovane Ustavom (ustavnost).
44. Stoga, Sud ne treba da postupa kao sud četvrtog stepena, prilikom razmatranja odluka donetih od strane redovnih sudova. Dužnost je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).
45. U svakom slučaju, podnosilac zahteva ne objašnjava zašto i kako je izvršeno kršenje njegovih prava, on ne potkrepljuje *prima facie* navod po ustavnim osnovama i nije pružio dokaze koji ukazuju da su njegova prava i slobode zagarantovane članom 31. Ustava i članom 6. Evropske konvencije o zaštiti prava i sloboda čoveka i njenih protokola kršene od strane redovnih sudova.
46. Ustavni sud ne može da smatra da su relevantni postupci pred prvostepenim, drugostepenim kao i Vrhovnim sudom na bilo koji način bili nepravedni ili proizvoljni (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, ESLJP odluka u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).
47. U stvari, podnosilac zahteva nije dokazao *prima facie* zašto i kako su mu prvostepeni, drugostepeni, kao i Vrhovni sud povredili prava zagarantovana članom 31. Ustava Kosova i članom 6. Evropske konvencije o zaštiti prava i sloboda čoveka i njenih protokola.
48. Dakle, Sud nalazi da podnosilac zahteva niti je izgradio niti dokazao *prima facie* slučaj ni po meritumu ni po prihvatljivosti zahteva.
49. Sve u svemu, Sud zaključuje da je zahtev neprihvatljiv kao očigledno neosnovan.
50. Sud dalje zaključuje da, pošto je zahtev podnosioca neprihvatljiv, zahtev za privremenu meru je bespredmetan i, stoga, treba da se odbije.

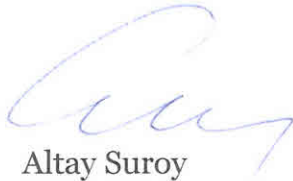
IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članovima 27. i 48. Zakona, i pravilima 36. (2)a) i 56. Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 16. oktobra 2013. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;
- II. ODBIJA SE zahtev za uvođenje privremenih mera;
- III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu i
- IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda

Prof. dr Enver Hasani